

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по
недільних і святках.

БУЖКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 ар.

Рішучий зворот.

— 0 —

Теперішні відносини в політиці австрійській описує *Руслан* так:

Абстиненція німецьких лібералів і націоналів в заповідженій на 26-го серпня с. р. вступній конференції стала певним доказом, що ті німецькі сторони пішли під безусловну команду Шенерера і що ціль їх змагань не є скріплене Австрій, але навпаки, що ціль їх змагань лежить поза її межами політичними, а средством до сеї цілі має бути неустаюча обструкція. Коли тим способом та „останна проба“, яку міністер-президент з поручення Корони робив для переведення *modus vivendi* поміж спорядними в Чехах стороництвами, не повела ся, тоді природним способом мусів наступити рішучий зворот. Кабінет гр. Баденього не уступив, як сего бажали і сподівали ся обструкційники, але обдарений новими заявами повного довіря монарха і узброєний монаршим повномочієм звернув свою бачність в противну обструкційникам сторону, в сторону парламентної більшості, до котрої доси не признавав ся, позаяк она утворила ся без і мимо его волі.

Маючи певні позначки, що заповіджена на 26. серпня конференція чеських і німецьких мужів довіря не відбуде ся задля абстиненції лібералів і націоналів, запросив сеніор парламентної більшості п. Яворський членів парламентної комісії правниці на засідане дн. 1. вересня с. р. а вчи-

лив се не тільки на кількоразове домагане стороництва більшості а особливо Чехів, але також на виразну просьбу міністра-президента.

Дня 1-го вересня оживив ся знов будинок парламенту. На засідане прибуло 28 членів парламентної комісії правниці (гр. Пінїньский і др. Лягінія виправдали свою неприсутність). З молодческого клубу явили ся: Енгель, Герольд, Пацак, Кафтан, Брзорад, Янда (замість недужого проф. Кайцля) і Странский; з чеського консервативного клубу: гр. Пальфі, гр. Сільва-Тарука, кн. Шварценберг, гр. Цедвіц і Папетман; з клубу центрум: гр. Фалькенгайн і Трайінфельс; з польського кола: Яворский, Єнджейович, Рутовский, Дідушицкий і Мадейский; з славянського християнсько-народного клубу: Барвіньский, Булят, Шустершич, Ферячич, Грегорец і Спінчич (замість Лягінія); з католицкого людового клубу: Дінавлі, Ебенгох, Карльон; з румунського клубу: Поповічі (в заступстві Лупула).

Від 9-ої години відбували ся окремі наради репрезентантів поодиноких клубів, а відтак о годині 11-ій зібрали ся всі на спільне засідане, котре відкрив сеніор п. Яворский. Народа тривала до години 1-ої, хід нарад і ухвали признано строго довірочними, а по нараді видано слідуєчий комунікат:

„Парламентарна комісія правниці відбула нині засідане. Засідане відкрив голова езекутивного комітету заявою, що він не тільки на бажане більшості членів езекутивного комітету але також на виразне

бажане міністра-президента скликав збори председателів і парламентарної комісії більшості. П. Яворский додав дальше, що він уповажнений міністром президентом заявити, що правительство від тепер рішило ся глядіти підпори в більшості правниці. По тій заяві прийнято по довшій розправі одноголосно слідуєче внесене: „Репрезентанти більшості приймають з вдоволенем до відомости, що правительство рішило ся, глядіти підпори в стороництвах більшості, і заявляють готовість, стоячи при засадах виложених в адресовім начерку і зазначаючи з притиском солідарне поступоване груп більшості, вибрати субкомітет, котрий з правительством має вести дальші переговори.“

Субкомітет зложений з председателя езекутивного комітету п. Яворского і председателів клубів: Герольда (в заступстві Енгля), гр. Пальфі, Ді Павлі, Єнджейовича (віцепрезеса кола), гр. Фалькенгайна, Шустершича (котрий у вересні має функції проводу в клубі, в на случай его перешкоди: Барвіньского або Булята) і Поповічі (в заст. Лупула) і референта адресового начерку Дідушицкого, мав пополудни о год. 3-ій нараду з міністром президентом, котра тривала 2 години і довела до повного порозуміння між правительством а субкомітетом. Очевидно предметом нарад була справа скликаня ради державної (між 20. а 30-им вересня) і способи, якби забезпечити правильне функціоноване парламенту. Розуміє ся само про себе, що найважнішим до того способом буде зміна регуляміну в дуєї постанов прийнятих в парламентах французским і англійским.

Амброзий Остапкевич.

Оповідане

Данила Млаки.*)

(Дальше.)

„Рад би я, братику оженити ся, бо таке жите навкучило ся, надоїла мені неодна біда, але сам я не оженю ся; хіба трафить ся яка добра душа, щоби про мене й заговорила, мене засватала та оженила, то не кажу, але самому мені годі оженити ся.“

„Я тебе засватаю і оженю, я тобі вибрав вже гарну і господарну панну, та неодного треба тобі виречи ся, бо як она тебе побачить з твоїм вражим ріжком, та такого, як ту тепер стоїш, то лише ждати ме сідої коси, як мала-б за тебе піти. Тепер треба всі гидкі привички покинути, гарно виголоти ся, вичесати ся, щоб ти панні на перший раз сподобав ся...“

„Добре, мій Сергію, що лиш скажеш, все робити му“, промовив мило Амброзий.

„На Івана Богослова поїдемо у старости до пана Хабайла; у него є гарна панна Целатія, мов для тебе вигохана; гляди лиш, щоби собі нову одежу справив, бо у сій, що маєш, годі тобі між чесних людей показати ся: гляди, щоб чоботи дохтем не вояли, та щоб і вражий

ріжок дома остав ся: гляди, щоби ся з панною розумно розмовляв, щоби ся кожде слово розміслив, заким вимовиш. Та все, як будеш їсти, пити, стояти чи сидіти, все на мене поглядай, щоб я тобі очима дав знак — як може що не до ладу“, сказав я з усміхом.

„Що лиш забажаєш, мій брате, все зроблю!“ промовив Амброзий.

„Гляди, Амброзю, щоб все було як слід“, сказав я ему, попрощав ся та й пошкандибав домів.

Не міг я через кілька днів відвідати мого Амброзю, бо такої роботи назбирало ся, що годі було й ради дати; та чую від людей, що Амброзий їздив до Снятина та з собою кравця і шевця привіз. Дуже був я цікавий зобачити, що там собі мій Амброзий нового справив. Три дні перед Іваном Богословом приходжу я до него: показує він мені новий капелюх, нову дзубу (расу) з доброго сильного сукна і чоботи нові-сенські, — а сурдут кравці ще кінчили... виджу, що Амброзий і обголений і вичесаний, мов вимінаний... Дивлю ся та сам собі віри не даю, а так тішу ся, наче-б я сам мав женити ся. Думаю я собі: от з біди я ще й чоловіка зробив.

„Оттак я люблю, Амброзю“, кажу я, „ще щоб і твоя мова і твої привички відмінили ся, то я-б з тобою і до киманського протопопа у старости пішов. Гляди, щоби ся покинув твої дивні привички, а за три неділи, як Бог віка допустить, у тебе на весілю погуляємо.“

„Щоби ся чув, мій брате, як я з тобою навить і в ночі говорю, щоб не загикнути ся, та щось розумного до купи скласти“, каже Амброзий, та так тішить ся, такий щасливий наче-б він у раю.

„То мене тішить, що ти послухав моєї братної ради, та слухай, що я тобі ще скажу: завтра рано їду я на ярмарок, та гляди, щоб ти рано на Івана був у місті, щоб я на тебе там не чекав; а відтам поїдемо до пана Хабайла.“

„Добре, Сергію“, сказав він, „ще не зоріти ме, як я вже буду в дорозі.“ Попрацювавши, я пішов домів.

Другої днини поїхав я до Садагури. Добрий був ярмарок, худоба добре цлатила; я й свою худібку продав, переночував у кума, та рано вийшов на місто з моїм сином Павлом, виглядаючи мого брата. Ходжу по торговниці, чую — хтось мене з-заду вдарив по плечах, гукаючи: „Здорові були, пане Сергію!“

„А, то ви, пане Хомо, дай Боже здоровля!“ сказав я, обертаючись.

„Ми вчера вас очікували після вашої колішньої обіцянки. Чекали ми, чекали, покіль не задрімали.“

„Я сьогодні до вас збираю ся, лише ще очікую мого брата; він незабаром має надїхати.“

Так розмовляв я з Хомою, аж дивлю ся — іде якийсь в кастровім капелюсі і довгий

В четвер 3-го вересня відбуло ся о год. 10-ій друге поновне засідане парламентарної комісії більшости, на котрім прийнято до відомости справоздане субкомітету з переговорів з правительством а при тім переведено ще довшу розправу про політичне положене.

День 1-го вересня є отже многоважним і рішучим зворотом не тільки міністерства гр. Баденього в сторону правиці, але взагалі многоважною звратною хвилею в політичнім розвою Австрії. Подія зближення і порозуміння між правительством а правницею викликала велике пригноблене поміж обструкційниками, котрі числили або на уступлене кабінету і прихід нового ліберального міністерства, або на розв'язане парламенту. Рахуба не дописала і з того очевидно великий лемент, що в Австрії мають тепер правити без і против Німців. Тимчасом в дійсности правління буде відбувати ся без і против обструкційників, запаморочених тевтопством. Наспіла пора, щоби й славянські народности дійшли до належного їм права, але передовсім же правницю вельми трудна і мозольна задача: зломати обструкцію і привернути нормальне функціонуване парламенту і до переведення сеї задачі подало свою руку правительство.

З'їзд письменників.

В найновішій числі „Зорі“ редактор Александр Борковський подає таких кілька гадок про проєктований з'їзд наших письменників:

Близько сорок літ придивляю ся пильно, уважно і з повною свідомістю справам нашим. Бачив я щасливі веселі хвилі молодого жару Русинів; бачив майже перші заходи надійної роботи народної, хоч і початі недосвідченими і немудрими молодечими силами. Бачив опісля бодай

рясі, а в руці держить величезну мазницю. Дивлюсь, приглядаю ся, та думаю собі: капелюх кастровий та мазниця якось не годить ся; приглядаю ся ліпше, а то мій Амброзій. Господи! воліла ся земля запасти під мою, як мав би я его зобачити з тою величезною мазницею. Мов опарений кинув ся я на бік, шеннув моему Павликові, щоб Амброзія завернув до фіри та сказав, що я до него зараз прийду.

Хлопчина побіг, а я почав мого Хому нісенітницями заговорювати, а в кінцець не знав, що робити, та запросив Хому на шклянку червоного вина.

Випили ми вино, — Хабайло поїхав, щоб дома лад зробити, а я побіг мов несамовитий до Амброзії.

Приходжу, а він стоїть коло воза та все це тримає мазницею в руках.

„Ти таким уродив ся, та таким і згинеш,“ гукнув я до него. „Хто-ж видів у кастровім капелюсі з мазницею по містї ходити. А диви, яка ряса заляпана догтем, мов жидівський кафтан. Я стаю з Хабайлом серед ринку, а він іде проти нас з мазницею!“

„Та я не знав, що Хома тут,“ промовив застрашений Амброзій.

„Так,“ кажу, „то лиш Хома видить, а други люди ні?“

„Та мені дома догось минув ся, а віз так скрипів, що годї було їхати в гості...“

„То добре ти задумав, та не добре зробив. Було післати твого наймита по догось, а самому було тут лишити ся. Подиви ся, які твої руки нечисті!“

„Ні,“ каже він, „я вже обтер догось в чоботи.“

„Бідовько-ж моя солоня, лихонько-ж мое

розмах праці більше свідомої цілий, розумної, з'організованої; і радїв щирою душею, як і всі ми радїли, видячи залорукку красної долї. Незгода була все; бо де-ж її не буває? А ще-ж у Русинів вона річ конечна; ми без неї і жити й дихати не годї. Але такої страшної розтїчи, яка запанувала тепер, і такого загального роз'ярєня я ще не затамив. Нам на кождім ступні і з кождим днем усуває ся земля з під ніг. Народ з нужди іде в світ за очі, хоч би й на неминучу загубу. Те, що остає на ріднім сьмітї, ледво животїє. Щорічний недорід збільшає і так вже страшну нужду. Жидова нас обєла; діти наші по школах або польщать ся, або нічого не учать ся. Закони і права для нас лише на папери. А ми вовком дивимо ся один на другого, або просто боїмо ся один другого. Один другого лає, чи є за що, чи нема, просто тільки длатого, бо той належить до иньшої парафії; а кілько тепер тих парафій, то вже й не знати гаразд. Один з другого киньт, глазує. Тих, що сили свої стогмили в роботі для добра громадського, що вік свій працювали, як уміли і могли, може не завсїгда мудро, але завсїгда щиро і безкористоно, — тих називають тепер неробами, кепнують з їх безголовія. Але-ж знов ті самі, що лають других безголовими, й самі те-ж нічого не роблять, бо, мовляв, безголові нероби і самі нічого не роблять і другим не дають робити. Але шкода й говорити об сїм: лише гіркий стон вириває ся з груди, а раду на те дати не моя голова ні сила. Досить, що при такій розтїчи годї надїяти ся з'їзду, а ще менше якихсь путящих наслідків, коли би таки прийшло до з'їзду. От вже й тепер з нагоди самого тільки виявленого бажаня з'їзду накидає ся хтось мокрим рядном на „Руску Бєсїду“ за заряд театру та грозить, що товариство письменників, котре що-їно мало би поветати на з'їзді, повинно той заряд „Бєсїди“ відобрати. Грізба се пуста; так само пуста, як давна вже грізба про відобране „Народного Дому“ (що правда, дуже потрібне й бажане) кацапам; все-ж таки вона не заохотить наших письменників до однодушного з'їзду. Не красне-ж би вложити у програму з'їзду, як слушно, також справу театру: якими заходами би его двигнути і збезпечити ему гарний розвій і поступ? Не красне-ж би помогти „Бєсїді“ словом і ділом, доброю радою і щирою працею в управі театру? Адже-ж ті, що колись там мали би взяти театр у свої руки, можуть і тепер легко се зробити: можуть вступити в члени „Бєсїди“, коли може ними не є, датись вибрати до

гіркеє! та-ж я кавав тобі дома, щобсь не мастив чобіт догтем. Вези біду до Кракова, все біда однакова... І руки заляпані догтем, і ряса заляпана догтем, і чоботи заляпані догтем, а ти їд з ним до чесних людей у старости... Горенько мое перчене! — А покажи-но мені, який тобі сурдут ті снїтиньські кравці вишили?“

Розгорнув він, дивлю ся я, а то не сурдутина, як чесні люди носять, але якийсь диявольський фрак — і кущий, і вузкий, а гузики блищачі, що аж за очі хапає.

„Ні, дій ся воля Божа, а я з тобою не поїду. Наговорили ему щось ті снїтиньські кравці, а він собі таке справив, що ні до людей, ні до Бога... бодай же тебе свята Пятниця мала!“ гукнув я на Амброзія, що аж жиди з коршми повиходили. Проминула горячка і я почав і сяк і так розмишляти; оттак розмишляючи вив мєні на ум мій милий кум. Він має вєлякі сурдуди, той мені стане у пригодї. От і кажу я до Амброзії:

„Піди, обмий руки, обітри чоботи, та обхар ся, а я зараз прийду та поїдемо до Хабайла.“

„Не бануй, братику, та я хотїв як найліпше,“ сказав він і пішов обхарити ся. Тимчасом я пішов до мого кума, позичив від него статний новий кафтовий сурдут і принїс моему братови.

„Тут маєш,“ кажу, „новісенький сурдут; убереш ся в него, як зближати мемо ся до Хабайла; диви ся, щобсь его не повалєв, бо відтак новий відкупиш.“

„Як око в голові,“ так его шанувати му,“ сказав Амброзій, та з радости аж підєкочив.

Вирядив я мого Павлика з моїми кіньми

відїду, прийати на себе справи театральні, та й тоді можуть доказати, що уміють. В тім певно ніхто їх не спинав би, а ще й сказали би їм щире сердечне спасибіг. Так зробив би всякий, кому справді перша річ добро народне, а не та чи инша парафія. Негативною критикою нігде нічого не вдє ся: але у нас цвите-процвітає критика лише негативна.

Отже перша і конечна річ: хто хоче бодай тільки думати на правду о з'їзді, нехай передовсім нане ся живущої-цілющої водиці з тої, мовляв, ріки забути та забуде про всякі парафії і домашні невзгоди. Иньша річ, чи се можливе, чи можна у нас тепер найти де тої водиці.

Друга річ: Коли не зможуть приїхати письменники з закордонної України, то те-ж вийде велика хіба, бо є багато дуже важних справ, до котрих доконче треба би нам наших братів і їх голосу. Але се мабуть знов марна надїя!

Коли би, що найскорїйше й буде, не могли приїхати українські письменники, тоді на мою гадку треба би доконче змінити й саму назву з'їзду; инакш: готов би він винасти не дуже то поважно, або навіть й сьмішно. З'їдуть ся самі галицькі письменники: тоді буде їх маленька жмінка. Або з'їдуть ся всі письменні, хоч би навіть самі тільки „друковані“; тоді вийде віче письменних, а не з'їзд руских письменників.

У нас письменників далеко менше, ніж би хто гадав. Поки чоловік лише читає, то гадає, що їх страх багато; нехай же стане „друкувати“, тоді побачить, що їх дуже мало. Кількох редакторів, кількох професорів та учених, — от і майже всі наші письменники! Їх всякий знає, бо вони самі себе друкують. Але їх не багато; у всякім разі ледво чи дорівнують вони числом третій часті „учених“ з 1848. року. А які то письменники — з малими виїмками — ті инші, що своїми іменами так збогачують нашу галицьку літературу, се найліпше знають бідолашні редактори, котрим припала незавидна доля друкувати їх твори.

Пришлють що з України, то одно буде гарне, инше слабше або й зовсім слабе та пугте; але у всім видно письменницю дбалість і форму, так що майже й найслабшу річ можна без сорому дати до друку. Докинеш там і сам другу кропку над і, поправиш десь якусь букву, от і готове. Як жеж приїде галицьке, то передовсім ледво десяту часть присланих творів можна вибрати до ужитку; над иншим лише дармо час тратиш, читаючи. А й в тім, що ви-

домів, а сам сїв я з Амброзієм на его віз. Кость дуснув батїжком і ми не в довгїм часї побачили хатї пана Хабайла.

Хомова хата стояла на горбочку, дим з комины горї здіймав ся. Як показав я моему братови, що там панна Пелагія мешкає, він лиш побілів та почав убирати ся в сурдутину. Пхає праву руку в лівий рукав, видить, що не так — свїдає; знов зайшла ліва рука в правий рукав, і так була-б та робота не скінчила ся, як би я ему не поміг.

„Щось мені млісно коло серця, Сергію,“ каже він до мене, „може-б ми домів вернули ся та колєсь иньшим разом поїхали; мене щось так у горлі стягнуло, що й слова промовити годї.“

„То все дурничка, все то мене ся, ти лиш уважай, що говориш і робиш,“ сказав я сьміючись до него та гукнув на Костя, щоб поганяв конї. За хвилю очинились ми перед хатою Хабайла.

Вийшов старий на ганок, а я до него: „Чи радї ви гостям, пане Хабайло?“ а старий Хома мені; „Риба рибою живе, а ми людьми; — не дурно сорока скриготала, она нам гостей казала.“

Тимчасом Амброзій, злізаючи з воза, зачепив ся у ступень і трохи не впав. Вже перша рекомендація, думаю собі, як так і дальше буде, то наш Амброзій не тільки без молодї, але і без носа домів верне. Поздоровкали ся ми з Хоמוю, а він все до нас: „з гостем і Бог приходить до хати; прощу до хати, мої милі гостенькі!“

Входимо до хати, а мій Амброзій зачепив кишеньку у клямку від дверей, та кишеньку тільки шафрр... Се друга рекомендація, думаю я собі, дай Боже й більше.

„Сїдайте, мої гості, щоб усе добре сїдало!“

береш, яка-ж крайна недбалість! Знання мови понайбільше дасть Біг: всяка неможлива сумішка добра; часом визначні прикмети українських письменників, як „вмірати, знімати, писати, читати“ і т. п. побачиш всеміш з такими-ж визначними прикметами галицької мови, як „водов, дітина“ і т. п.; до того слова польські, російські і всяка инша всячина. Часом навіть у голосніших письменників стрінеш крайні кпини з граматики: „сказав їй“, а „сказав її“ — то все риба. О якихсь слідах реторики, інвенції, диспозиції, часто й мови нема; тим менше о увазі на стиль взагалі, а на руский з'окрема. А коли би хто загнав ся так далеко, що ждав би правильної правности і інтерпункції, того спіткав би дуже гірський завід; руский письменник, що сам не друкує своїх творів, не звик на такі дрібниці уважати — *grosse Geister geniert nichts!*

Присилає один письменник навіть широко друкований вже і з голосним іменем, якийсь твір, котрому я не умів би навіть за найбільшу нагороду вигадати пригожої назви, і жадає, щоб помістити в „Зорі“, але доконечно зробити також — відбитку. Ну, я радю, що така слава честь робить „Зорі“. Аж тут читаю і очам своїм не вірю! Що се? Друкувати: сором мені і ще більший сором авторови; пропала на віки его слава! Перерабляти: колиж бо нема що, бо й змісту нема ніякого! З того часу погадав я собі: не всякому духови йми віру! В редакції виправлять, виглядають, а то й перероблять до нащадку, коли бодай зміст найде ся якийсь: і виїде письменник, часом навіть не аби-який; ба в додатку і сам він радий-перадний, що як то він гарно написав! А читаєш в пьєсмі, аж воно ні до чого. Вір же тільки тим і в тих, що друкують самі у власній редакції.

Тим то й в „Зорі“ доси галицькі письменники завняли заледво третю часть місяця, вчисляючи уже в те й розвідку пересадженого на галицький ґрунт України проф. Грушевського і всі ті дрібнички, що походять від редакції. Колиб і се відчислити: то що лишить ся тоді? А вжеж не з химери редактора воно так, а з невідпертої конечности. По зробленім досвіді вже аж боляко запрошувати галицького письменника до участі: бо запросити, то ніби й береш обовязок друкувати те, що запрошений припше; а то готово вийти, що ніяк друкувати. Вже там, хто ласкав, нехай сам присилає!

Отож то на мою гадку дїше би уладити

припрошує нас Хома, а я додав сміючися: „щоб і старости сідали“ і посідалисьмо.

Відчинили ся з другої хатчини двері і панна Пелагія і Катерина увійшли в комнату, витайючи нас солоденько: „Добрий вечір!“ — „Дай Боже здоровлячко, панючки мої гарні!“ гукнув я, а пан Хома до мене: „Се моя старша дочка, Пелагія, а се молодша, Катерина.“ — „Що-б здорові були та рушники на поготові тримали, бо хороші нівроку,“ заговорив я, а мої панючки тільки зарумяніли ся та прохали нас сідати. Але я замість сидіти, взяв мого Амброзій за руку та кажу до них: „Се мій брат Амброзій, дяк з додїшньої церкви, з нашого села, ще нежонатий.“ Ми з Хомою оба зареготали ся на цілу хату, наші панючки ще гірше почервонїли, а Амброзій став серед хати мов камінний стовп та ні чичирк.

Посідали ми з Хомою, а Амброзій глянув на нас та й собі сідає. Балакаємо ми то про се, то про те, а я все очима на панну Пелагію; та чим більше на неї дивлю ся, тим краєша она мені здає ся, тим гарнійша она, а як що заговорить, то мов та перепеличка в пшениці бе.

Зачали ми з Хомою про бжоловодство говорити. Довго балакав я про ту Божу мушку, оглядаю ся, а мій Амброзій сїв коло паннів, чую — сміють ся, наслухаю — Амброзій розмовляє щось про любов, про щирість, розказує про якийсь дівич-вечір, про вечерницю, та навіть не загиєне ся. Відай дівочі карі очі, думаю я, та румяне личко і чорні брови его розум просвітили... Зітхнув я з-тиха, а мені наче тяжкий камінь з грудий упав.

(Дальше буде)

з'їзд руских письменників і прихильників рускої науки і літератури.

Але се очевидно дрібниця: як звав, так звав. Важнійша річ — програма з'їзду. Вже й доси висказано деякі бажання що до програми; всеж таки чи не найліпше було би зійти ся чим скорійше бодай львівським письменникам і прихильникам рускої науки і літератури, уложити проект програми і оголосити до прилюдної дискусії, з котрої описля могла би вийти програма оконечна. Поки-що дискусія є трудна і не багата до чого здала ся, хоч, розуміє ся, і не вадить коли тільки веде ся спокійно і предметово. Львів через липень і серпень був майже пустиий, то й нікому було сходити ся. В вересні воно вже потроха можливе, бодай підготовити дещо, поки на жовтень позїздять ся вже всі. Річ ясна, що начерк програми може вийти і відки-інде, не доконче зо Львова, — або й від одної до-тепної людини, не доконче від якогось гурту.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 4. вересня 1897.

Краєвий президент гр. Гоєс повернув з своєї інспекційної подорожі з Серету.

Буковинський виділ краєвий відбуде сьогодні пополудні засідане в справі будови добродійного інституту з нагоди ювілею 50-літнього панованя нашого цїсара.

Вступні іспити при черновецьких гімназіях висшій і низшій вже покінчені. Також закінчено вступні іспити до т. зв. рускої паралельки. Про се ми напишемо ще осібно, а тепер вже мусимо зазначити, що багато руских дїтей вписувало ся до німецьких відділів, так, що вже другого дня — іспити мали відбувати ся дня 1-го, 2-го і 3-го с. м. — дирекції заявили, що нема вже місця в першій класі, бо вони вже й так переповнені. Цікаво, що тепер мають робити решта дїтей: — учити ся приватно чи може утратити один рік лише тому, що шкільні власти не постарали ся о відповідне число відділів першої класи!? Справа ще не порішена кр. радою шкільною.

З'їзд радикальної партії скликають пп. др. Іван Франко і Михайло Павлик до Львова на дни 19-го, 20-го і 21-го с. м.

Болгарські звичаї. З Бургас в Болгарії доносять, що перед кількома днями хотїли кілька болгарських урядників знасилити господиню Елену Кронер, котра від багатьох лїт має в Штарк-Загора свою реставрацію; а коли она спротивила ся ним урядникам, они єї сильно побили. Она пішла жалувати ся до префекта, але той замість їй помогти, казав єї жандармами видалити з краю. Аж на інтервенцію австрійського консуляту єї увільнено. Она фізично і маєтково знищена.

Край без поліції і арештів. На острові Ієляндїї нема ні арештів ні поліцаїв і ніхто за ними не тужить. За тисячу років були там лише два злодії. Один, автохтон, украв був одно ягня, але судия сконстатував, що се він зробив з нужди, і одинокою карою було те, що его крайни знесли для него і его родини домашнє знарядє, вибудовали дім і подарували річи і ціле стадо ягнят. Другий злодій вкрав 18 вівців з користюлюбивости; але що то був чужинець, то его сейчас видалили з краю!

Конї в капелюхах. В Лондонї хотять убирати конї в капелюхи. Почин до сего дав рапорт англійського консуля в Бордо, де конї пишуть ся капелюхами вже від давна. Щоби виказати пожиток з них, доносить консул, що при тамошнім кіннім трамваю що року кільканайцять коний гинуло від сонїчного удару, а від часу впровадження капелюхів випадки такі не дучають ся зовсім. Надїслани консулом моделі солом'яних капелюхів відослано зараз до одної з найбільших англійських фабрик капелюхів з соломи. Капелюхи єї мають широкі криси, діри на уха і стяжки до завязуваня під боро-

дою. Товариство оїки над звірятами замовило таких капелюхів значну скількість.

Забавив ся в пана. Відомі нашим читателям крадежи в спальних вагонах підчас руху поїздів на шляху між Віднем а Карльсбадом і Віднем а Краковом; відомо також, що підозріне поліції унало на якогось офіцера, котрий в часі першого випадку крадежи находив ся також ніби між пошкодованими і до протоколу, який списано з пошкодованими на залїзници, він записав ся під таким назвищем, якого в військовім шематизмі нема. Полїція мала побіжний опис его подобі, а агентам єї вивав в око сими днями у Відни подібний офіцер в мундурі з зеленими вилогами і жовтими гузиками. В гостинниці записав ся він яко П'осп'є Клем з Праги. За ним стави агенти наглядати тим більше, що у військовім шематизмі нема при полку, котрий має зелені вилоги офіцера, щоб так звав ся. Колиж побачили его оногди, як вийшов одягнений по цивільному, приарештували его, а на поліції він признав ся, що сновнив всі відомі крадежи на залїзници. Показало ся, що мнимий офіцер є дезертиром з босаньско-герцеговинської армії, зове ся Барисич, а при війську заавансував був троха низше, бо лиш на простого жовніра. Найдено при нїм золотий годинник і 300 зр.

Згорїли мільйони. В палаті інтендантури скарбу і дирекції лотерийної в Римі вибух в середу огонь, котрого причину доси не висліджено. Коли прибула сторож огнева, згорїли вже два поверхи і покрівля завалила ся. Шкоду не можна було доси обчислити, бо в касах мали бути кілька мільйонів паперового гроша і цїнних паперів. Побоюють ся, що підчас огню згинули також люди.

Енергічні Американки. В Емстоуни, в північно-американській державі Канзас, дістали ся всі міські уряди, почавши від бурмістра, жєнщинам. Маючи власть в руках, ужиткував єї гарний пол на піднесенє моральности у поганого пола людського, а іменно постановлено знести одним замахом всі доми гри, де їх мужі, брати і сини тратили час, гроші і здоров'є. Однак урядники міста не бавили ся в ухваленє нових устав, але взяли ся чисто по американськи до річи. Зібравши ся одного вечера в значнім числі і узброївши ся в топорі, сокири і т. п. інструмента, напали енергічні невісти на один льокаль, де мужчини віддавали ся газардовій грі. Мужчини, що були в льокалю, не ставили опору тим новочасним амазонкам і ратували ся втечею, а они цілковито понищили внутрішнє урядженє шулернї і порозбивали бочки, повні горівкою і портером. Топви народу, що приглядали ся крізь вікна тому нищеню, давали вираз своему задоволеню, але се таки не перешкодило їм уинити ся з радости і вирабляти авантури, супротив котрих жіночі власти показали ся цілком безсильними.

Брук із глини. В Сполучених Державах північної Америки вводять брук із глини, названої „квінкер“. Такий брук твердший від гранїту, не нищить ся за 15 лїт і дешевший, ніж камінь. Управа міста Варшави хоче завести у себе такий брук і старає ся о увільненє тої глини від пла.

Телеграми „Буковини“.

3 дня 4-го вересня 1897 року.

Відень. Екзекутивний комітет прийняв одноголосно повідомленє пересправ субкомітету з правительством і поручив субкомітетови вестн дальше переговори над жаданнями сторонництв.

Відень. Донесеням деяких часописий о ріжницях між заступниками католицкого народного сторонництва а иньшими сторонництвами більшости заперечують презеси сторонництв, вказуючи на однудушність висше поданої ухвали.

Відень. Екзекутивний комітет зійде ся аж за два або три тижні. День скликання ради державної ще не постановлений.

Відень. Віденські часописи доносять, що не прийшло до порозуміння що-до зміни регуляміну парламенту; натомість говорено о зміні президії парламенту.

Прага. Hlas Naroda пише, що послідне засідане екзекутивного комітету не відбуло ся так дуже гладко, бо не обійшло ся без скарг, що гр. Бадені не дає достаточних гарантій. Члени субкомітету тепер вже не задивляють так оптимістично, як передше. Правниця буде підперати Баденіого лише остілько, оскільки правительство узгляднить її жаданя.

Будапешт. Pester Lloyd помістив велику статью о відносинах австрійських і доводить, що здійснене програми автономістичної правницї парламентарної рівняло би ся зміні конституції в дусї федералістичнім; а така зміна не дасть ся перевести против Німців. Треба також взяти і то на увагу, що існуючі правно-державні відносини між Австрією а Угорщиною не можна втолучувати в довільну форму. Угода між Австрією а Угорщиною має за підставу дуалізм в сьогоднішній формі; а коли-б та форма виала, упадає також угода, а всі Мадяри без ріжничї сторонництва заявили би ся лише за персональною унією. Федералістичний експеримент в Австрії був би отже переворотом існуючих між Австрією а Угорщиною відносин, а до того гр. Бадені певно не одержав повномочія.

Софія. Надіють ся зміни в кабінеті: до него має ввійти оден консерватист і оден уніоніст.

Берлин. Сегодня був канцлер кн. Гогенлоге на авдиенції у цїсара. На нїй мало рішити ся, чи Гогенлоге остане канцлером і на дальше. Доси не знати ще результату авдиенції.

ТУРЕЦКА ПАРНЯ.

Маю честь повідомити Високоповажану Публику, що я знану

ТУРЕЦКУ ПАРНЮ,

яку маю під своїм зарядом, цілком відновив у всіх її відділах; справив інгаляційний апарат, завів електричне сьвітло і постарав ся о всі потрібні вигоди.

Отворене наступило 1-го вересня 1897.

Дякуючи за дотеперішне довіре до мого заряду і закладу, прошу Вив. Публику і на дальше о таке саме довіре та остаюсь

з глибоким поважанем
Л. Калїхштайн,
управитель парні.

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин

Чернівці, ул. паньска ч. 16.

Виготовляє убраня мужескі після найновішого крою за ціну як найдешевшу.

Замовленя з провінції виконує як найдокладнійше.

Сплата може після умови відбувати ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 зр. в гору.

П. П.

Сим маю честь повідомити П. Т. Публику, що я з днем 24. липня с. р. отворила у Вижици

ТОРГОВЛЮ МІШАНИХ ТОВАРІВ

разом з

комнатою до снідань.

Поручаю Впв. місцевій і доокрестній публицї

каву, чай, цукор, вино, Портер, пиво,

СЬВІЧКИ ЦЕРКОВНІ і СТОЛОВІ,

папір, прибори шкільні, Фарбу і щітки.

Висилка на село виконує ся відвотною почтою.

Услуга екора, ціни низькі!

З глибоким поважанем

АННА МОСКВА.

НОВА ФІРМА РІТБЕРГ і ШЕНБАВМ В ЧЕРНІВЦЯХ,

ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпаки і хінського срібла з Берндорфера фабрики металевих товарів.

Одинокий склад і продаж правдивих російських кальшонів і черевиків до снігу.

Кальшоні

легкі, 75 грамів.

для мужчин 1'90
" панв 1'65

Високі і низькі

КАЛЬОШІ,

з задю витяті для шп. офіцирв.

Великий вибір

ЧЕРЕВИКІВ до СНІГУ

для мужчин і женщин, дівчат і хлопців.

Найновіші!

черевики для гімнастики з гуми. а 1'10

Кальоші для дїтїй, навіть однолітних.

10% рабату!!

даємо лише ми від цїн за біле др-а Егера після цїнника.

Великий склад КОЛДЕР до подорожи почавши від 1'58 зр.

ЧЕРЕВИКИ

для мужчин, шкіряні, з гумою, . . .	2'50 зр. — 6' — зр.
" хлопців " " " " " " " " " " " "	2'50 " " " " " " " " " "
" дам, " " " " " " " " " " " "	2'50 " " " " " " " " " "
" " до шнурованя " " " " " " " " " "	2'35 " " " " " " " " " "
" " до заціплюваня " " " " " " " " " "	3'98 " " " " " " " " " "
" " лякерки, мешти з шпангою " " " " " " " " " "	1'75 " " " " " " " " " "
" " з козячої шкіри, мешти " " " " " " " " " "	1'35 " " " " " " " " " "
" дівчат, шкіряні, т. зв. Bergsteiger " " " " " " " " " "	1'85 " " " " " " " " " "
" дїтїй " " " " " " " " " " " "	1'10 " " " " " " " " " "
" хлопців, ЧОБІТКИ " " " " " " " " " "	3' — " " " " " " " " " "

Великий вибір **ЧЕРЕВИКІВ** до гімнастики стикованя!

Найновіші Краватки

вузли, мапи, Левалїеля до вязаня, від 20 кр., 40 кр., 50 кр., до 98 кр.

Рукавиці Glacè,

з оленя шкіри, з шведско-го шовку, з ниток найліпших фабрик.

ВЕЛИКИЙ СКЛАД

правдивих ШНУРІВОК з фїшбінами.

Одинокий склад **ЦИЛІНДРІВ** і кляків, з фабр. Месмера і Сп.

Одинокий склад

з фабрики

І. ГІКЛЯ

і Синів

в

Найтїшайни

КАПЕЛЮХІВ

для мужчин, тверді, чорної і иншої барви, почавши від 1'18 зр., для мужч., тирольскї від 1'18—2'28 " хлопців тироль. від 0'78—1'18 " дїтїй капелюшки моряків боровї в ріжних барвах, від 1'98.

ПАРАСОЛІ

з зелїзними ручками

з чистого шовку від 3' — 6' — на-пів зі " " 1'38 — 1'98. з чистого вовни " " 1'58 — 2'18. на-пів з вовни " " 0'98 — 1'58. з англїйськими дерев'яними ручками від 0'75 — 1'90.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР

ПАРАСОЛІВ

полотняних.

найновіші АНГЛІЙСКИ

ПАЛИЧКИ.

Величезний вибір

БІЛЯ

для мужчин, гладке від 1'10 поч. " з фалдами " 1'38 " " гафтоване " 1'58 "

КАЛІСОНИ

з найліпшого Gradl-полотна, французско-го крою від 0'98 поч.

Корсетки для мужчин, гладкі, гафтовані, білі і в инних барвах, від 0'18 зр. поч.

Льняні хусточки в модних барвах, 12 штук від 0'80 — 1'10.

ПОНЧОХИ

від 1'50 — 3' —.

КОВНІРИ

і МАНШЕТИ

Маншети, I. сорти, почвірні, 6 штук 1'80.

Маншети, II. сорти, почвірні, 6 штук 1'50.

Ковніри I. сорти, почвірні, 6 штук 1'05.

Ковніри II. сорти, почвірні, 6 штук 0'90.

Ковніри для хлопців

6 штук 0'80.

